

Asia: VN/33260/2024

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; Ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomiot rikoslain 25 luvun 3 §:ään ehdotettavasta muutoksesta (sijaissynnnyttäjäksi saattamista koskevan teon tarkoituksen lisääminen ihmiskauppaa koskevaan pykälään)

-

2. Huomiot rikoslain 25 lukuun ehdotettavasta uudesta kriminalisoinnista (ehdotettava uusi 3 d §: ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö)

a) Rangaistavuuden ala

b) Rangaistusasteikko

c) Muut huomiot

Palvelualojen työnantajat ry (Palta) kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä. Palta on EK:n suurimpia jäsenliittoja ja edustamme noin 2 500 palvelualoilla toimivaa jäsenyritystämme. Työllisyyden tuleva kasvu nojaa vahvasti palvelualoihin – uudet yritykset ja työpaikat syntyvät yksityisiin palveluihin. Palta myös edustaa laajasti henkilöstöpalvelualaa (yksityisiä palveluntuottajia), jotka ovat merkittävässä roolissa kansainvälissä rekrytoinneissa, osaajapulan ratkaisemisessa ja työllisyyden edistämisessä.

Palta pitää tärkeänä, että ihmiskauppaa torjutaan tiukennetuin säädöksin ja työperäistä hyväksikäyttöä kitketään yhteiskunnasta. Palta kuitenkin pitää erittäin ongelmallisena uuden 3 d § lisäämistä rikoslain 25, koska sen soveltaminen on ristiriitaista laillisuusperusteen kannalta. Käytännössä ehdotetun säännöksen noudattaminen voi olla jopa mahdotonta, jos yritys noudattaa muuta samanaikaisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä. Palta kehottaa huomioimaan ongelman ja korjaamaan esitystä tältä osin.

Ongelma rikoslain 25 lukuun ja ehdotettavaan 3 d § liittyen

Ehdotuksessa todetaan, että jos oikeushenkilön (eli esim. palvelualan yrityksen) tietoon tulee, että sen sopimus Kumppani harjoittaa ihmiskauppaa, pitäisi sopimus säännöksen mukaisesti purkaa ja palveluiden käyttäminen lopettaa. On erittäin ongelmallista, että ehdotetun RL 25 luvun 3 d §:n sisältöä tulkiten palveluiden käyttämisen rangaistavuus ei edellyttäisi, että ihmiskauppaa olisi todettu tapahtuneeksi esim. tuomiossa. Lisäksi säännös velvoittaisi yritystä olemaan solmimatta hankintasopimuksia ihmiskaupasta epäilemiensä toimijoiden kanssa. Tämä on ristiriidassa esimerkiksi hankintalakia koskevassa hallituksen esityksen kanssa (HE 108/2016 vp s. 179), jossa linjataan, että poissulkemisen edellytys on lainvoimainen tuomio ja poissulkemista ei ole velvollisuutta tehdä meneillään olevan esitutinnan tai oikeudenkäynnin vuoksi. Tämän kaltaisesta tilanteesta on myös markkinaoikeuden ratkaisu (MAO:324/ 13), jossa poissulkemisesta on tullut organisaatioille seuraamuksia.

Käytännössä ristiriitainen normi luo yrityksiin tilanteita, joissa niillä ei olisi laillista mahdollisuutta täyttää kaikkia sitovia velvoitteitaan yhtä aikaa. Jos yritys purkaa sopimuksen pelkän epäilyn perusteella, voi syyllistyä sopimusrikkomukseen tai lainvastaisen päätöksenteon riskiin. Ja jos yritys ei pura sopimusta (pelkän epäilyn perusteella) tämä puolestaan aiheuttaa rikosoikeudellisen vastuun riskin. Tilanne on toisin sanoen kestävä.

Yritysten riskienhallinta ja kumppanien arviointi ei voi perustua epäselviin tai keskenään ristiriitaisiin normeihin. Yritysten on voitua luottaa siihen milloin sopimus on laillisesti purettavissa ja ennen kaikkea milloin rikosoikeudellinen vastuu syntyy. Nyt ehdotetussa muodossa säännön siirtää yrityksille rikosoikeudellista tulkintavastuuta kompleksisessa ilmiössä, jota viranomaistenkin on vaikea tunnistaa.

Palta kehottaa työryhmää tarkistamaan ja tarpeen mukaan korjaamaan ehdotetun säädöksen yllä kuvattua ongelmaa poistamiseksi.

Kunnioitettavasti,

Palvelualojen työnantajat Palta ry

Tatu Rauhamäki

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Milka Kortet

3. Huomiot rikoslain 25 luvun 10 §:ään ehdotettavasta muutoksesta (ehdotettavaa uutta ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä koskevaa kriminalisointia koskeva lisäys oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltamisalaan)

-

4. Huomiot pakkokeinolakiin ja poliisilakiin ehdotettavista muutoksista

-

5. Huomiot oikeudenkäymiskaareen ja esitutkintalakiin ehdotettavista muutoksista

-

6. Huomiot ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin säännöksistä, joiden ei mietinnössä katsota edellyttävän lainsäädäntömuutoksia

a) 11 artikla

b) muut muutosdirektiivin säännökset

-

7. Huomiot ehdotusten vaikutuksista

-

8. Muut huomiot

-

Kortet Milka
Palvelualojen työnantajat Palta ry.